

Η ρυθμιστική αρχή οπτικοακουστικών
και ψηφιακών επικοινωνιών

Δημόσια διαβούλευση σχετικά
με το σχέδιο πλαισίου για τον
καθορισμό των ελάχιστων
τεχνικών απαιτήσεων για τα
συστήματα επαλήθευσης της
ηλικίας που έχουν θεσπιστεί για
την πρόσβαση σε ορισμένες
επιγραμμικές υπηρεσίες
επικοινωνίας προς το κοινό και
πλατφόρμες διαμοιρασμού
βίντεο που καθιστούν
διαθέσιμο στο κοινό
πορνογραφικό περιεχόμενο

Απρίλιος 2024

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	3
Εισαγωγή.....	5
Η ευθύνη των στοχευόμενων υπηρεσιών μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου	5
Η εξέλιξη του ρόλου της Arcom στο πλαίσιο του νομοσχεδίου για τη διασφάλιση και ρύθμιση του ψηφιακού χώρου	6
Οι εργασίες που ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη σχετικά με την επαλήθευση της ηλικίας	7
Παρουσίαση του πλαισίου.....	9
Παροχή στήριξης στον τομέα για την εφαρμογή λύσεων επαλήθευσης της ηλικίας	9
Επικαιροποιήσεις του πλαισίου και τρέχουσα εξέλιξη της τεχνολογίας	9
Δομή του πλαισίου και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής	9
Πρώτο μέρος: αξιοπιστία των συστημάτων επαλήθευσης ηλικίας.....	11
Προστασία ανηλίκων εξ ορισμού	11
• Κριτήριο αριθ. 1: αυστηρότητα του ελέγχου της ηλικίας.....	11
Κριτήρια αξιοπιστίας	11
• Κριτήριο αριθ. 2: αποτελεσματικότητα της λύσης.....	12
• Κριτήριο αριθ. 3: περιορισμός των δυνατοτήτων παράκαμψης.....	12
• Κριτήριο αριθ. 4: επαλήθευση ηλικίας σε κάθε χρήση της υπηρεσίας.....	12
• Κριτήριο αριθ. 5: πλαίσιο για τη χρήση λογαριασμού χρήστη.....	13
• Κριτήριο αριθ. 6: απαγόρευση των διακρίσεων.....	13
Δεύτερο μέρος: προστασία της ιδιωτικής ζωής.....	14
Αρχές προστασίας της ιδιωτικής ζωής	14
Εφαρμογή φιλικού προς την προστασία της ιδιωτικής ζωής συστήματος επαλήθευσης της ηλικίας εξ ορισμού και ήδη από τον σχεδιασμό	14
Ελάχιστες απαιτήσεις για όλα τα συστήματα επαλήθευσης ηλικίας	15
• Κριτήριο αριθ. 7: ανεξαρτησία του παρόχου του συστήματος επαλήθευσης ηλικίας σε σχέση με τις στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου.....	15
• Κριτήριο αριθ. 8: εμπιστευτικότητα έναντι στοχευόμενων υπηρεσιών μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου.....	15
• Κριτήριο αριθ. 9: εμπιστευτικότητα έναντι των παρόχων παραγωγής απόδειξης ηλικίας.....	16
• •...Κριτήριο αριθ. 10: εμπιστευτικότητα έναντι οποιωνδήποτε άλλων τρίτων που συμμετέχουν στη διαδικασία επαλήθευσης της ηλικίας.....	16
• Κριτήριο αριθ. 11: εγγυήσεις για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των ατόμων από συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας.....	16
Ειδικές απαιτήσεις για τα συστήματα προστασίας της ιδιωτικής ζωής που τηρούν την αρχή της «διπλής ανωνυμίας»	17

• Κριτήριο αριθ. 12: ενισχυμένη εμπιστευτικότητα έναντι στοχευόμενων υπηρεσιών μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου.....	17
• Κριτήριο αριθ. 13: ενισχυμένη εμπιστευτικότητα όσον αφορά τους εκδότες ιδιοχαρακτηριστικών ηλικίας.....	18
•.....Κριτήριο αριθ. 14: ενισχυμένη εμπιστευτικότητα έναντι οποιωνδήποτε άλλων τρίτων που συμμετέχουν στη διαδικασία επαλήθευσης της ηλικίας. .	18
• Κριτήριο αριθ. 15: διαθεσιμότητα και κάλυψη του πληθυσμού.....	18
Ενημέρωση των χρηστών σχετικά με το επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής που συνδέεται με τα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας	18
• Κριτήριο αριθ. 16: ρητή απεικόνιση του επιπέδου προστασίας της ιδιωτικής ζωής των χρηστών.....	18
Επιθυμητοί στόχοι και βέλτιστες πρακτικές	19
Τρίτο μέρος: εναλλακτικές λύσεις παραγωγής απόδειξης αποδεκτές σε προσωρινή βάση.....	20
Τέταρτο μέρος: έλεγχος και αξιολόγηση λύσεων επαλήθευσης ηλικίας.....	21
Αξιολόγηση των συστημάτων που τίθενται σε εφαρμογή υπό πραγματικές συνθήκες	21
Ποσοστά σφάλματος, παράκαμψη και κίνδυνοι επίθεσης	21
Ανεξαρτησία του παρόχου υπηρεσιών ελέγχου	22

Εισαγωγή

Η ευθύνη των στοχευόμενων υπηρεσιών μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου

1. Με τον εκδημοκρατισμό των φορητών συσκευών που επιτρέπουν την πρόσβαση των παιδιών στο διαδίκτυο, η έκθεση των ανηλίκων σε πορνογραφικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο αυξάνεται ραγδαία.

Σύμφωνα με μελέτη που εκπονήθηκε από τη Ρυθμιστική Αρχή Οπτικοακουστικών και Ψηφιακών Επικοινωνιών (Arcom) με βάση τα στοιχεία που παρείχε το Médiamétrie, 2,3 εκατομμύρια ανήλικοι επισκέπτονται ιστότοπους με πορνογραφικό χαρακτήρα κάθε μήνα, με τον αριθμό αυτόν να αυξάνεται ραγδαία τα τελευταία χρόνια και να συνδέεται με τον εκδημοκρατισμό των φορητών συσκευών μεταξύ των παιδιών. Το ποσοστό των ανηλίκων που επισκέπτονται ιστότοπους «ενηλίκων» αυξήθηκε κατά 9 μονάδες σε 5 έτη, από 19 % στο τέλος του 2017 σε 28 % στο τέλος του 2022. Κάθε μήνα το 2022, περισσότερο από το 50 % των αγοριών ηλικίας 12 ετών και άνω επισκέπτονταν τέτοιους ιστότοπους, ποσοστό που αυξάνεται στα δύο τρίτα για τα αγόρια ηλικίας 16 και 17 ετών. Κατά μέσο όρο, το 12 % του κοινού των ιστότοπων ενηλίκων αποτελείται από ανηλίκους¹.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 2000², η έρευνα σχετικά με τις συνέπειες της πρώιμης έκθεσης στην πορνογραφία δείχνει ότι η έκθεση των παιδιών σε πορνογραφικό περιεχόμενο μπορεί να έχει **σοβαρές συνέπειες** για την πνευματική τους ανάπτυξη και για την εικόνα που σχηματίζουν για τη σεξουαλικότητα και τις σχέσεις μεταξύ ατόμων, εις βάρος της προσωπικής τους ανάπτυξης και της μεγαλύτερης ισοτιμίας στις σχέσεις των φύλων³.

2. Από την 1η Μαρτίου 1994, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 227-24 του ποινικού κώδικα, που θεσπίστηκε με τον νόμο 92-684, της 22ας Ιουλίου 1992, απαγορεύεται η έκθεση των ανηλίκων σε πορνογραφικό περιεχόμενο.

Η διατύπωση του άρθρου αυτού τροποποιήθηκε ώστε να αποσαφηνιστεί όχι μόνο το πεδίο εφαρμογής του, αλλά και ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση όταν διαπιστώνεται ένα αδίκημα στο διαδίκτυο. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία, το άρθρο 227-24 ορίζει, από το 2020, ότι η απλή δήλωση ηλικίας δεν αρκεί για να αποδειχθεί η ενηλικιότητα⁴. Η διατύπωση που ισχύει επί του παρόντος έχει ως εξής:

¹ Arcom, *La fréquentation des sites « adultes » par les mineurs* (Επισκέψεις ανηλίκων σε ιστότοπους «ενηλίκων») (με βάση τα στοιχεία που παρασχέθηκαν από το Médiamétrie) που δημοσιεύθηκε στις 25 Μαΐου 2023:

<https://www.arcom.fr/nos-ressources/etudes-et-donnees/mediatheque/frequentation-des-sites-adultes-par-les-mineurs>

² Mr. Arzano, C. Rozier, *Alice au pays du porno: Ados: leurs nouveaux imaginaires sexuels* ((Η Αλίκη στη Χώρα του Πορνό: Έφηβοι: οι νέες σεξουαλικές τους φαντασιώσεις) Ramsay, 2005.

³ Βλ.: <https://www.csa.fr/Informer/Toutes-les-actualites/Actualites/Quelles-solutions-pour-protéger-votre-enfant-des-images-a-caractere-pornographique-sur-internet> και B. Smaniotto (Ερευνήτρια Ψυχοπαθολογίας και Κλινικής Ψυχολογίας), «Pornographie: quels impacts sur la sexualité adolescente?» («Πορνογραφία: ποια είναι η επίδρασή της στη σεξουαλικότητα των εφήβων;»), *The Conversation*, 28 Αυγούστου 2023: <https://theconversation.com/pornographie-quels-impacts-sur-la-sexualite-adolescente-207142>.

Στο πλαίσιο αυτό, η Arcom καλεί επίσης τους γονείς να επισκεφθούν τον ιστότοπο: <https://jeprotegemonenfant.gouv.fr/pornographie/>.

⁴ Ακυρωτικό Δικαστήριο, Ποινικό Τμήμα, 23 Φεβρουαρίου 2000, 99-83.928,

« Η δημιουργία, η μεταφορά, η διάδοση, με οποιονδήποτε τρόπο και ανεξαρτήτως του μέσου, ενός μηνύματος βίας, που υποκινεί την τρομοκρατία, είναι πορνογραφικής φύσης, συμπεριλαμβανομένων των πορνογραφικών εικόνων που περιλαμβάνουν ένα ή περισσότερα ζώα, ή το οποίο είναι πιθανό να βλάψει σοβαρά την ανθρώπινη αξιοπρέπεια ή να παρακινήσει ανηλίκους να συμμετάσχουν σε παίγνια που τους θέτουν σε σωματικό κίνδυνο ή η εμπορία ενός τέτοιου μηνύματος, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τριών ετών και πρόστιμο 75 000 EUR όταν το μήνυμα είναι πιθανό να το δει ή να το αντιληφθεί ανήλικος.

Όταν τα αδικήματα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο μεταδίδονται μέσω του έντυπου ή του οπτικοακουστικού Τύπου ή με διαδικτυακή επικοινωνία προς το κοινό, εφαρμόζονται οι ειδικές διατάξεις της νομοθεσίας που διέπει τα θέματα αυτά όσον αφορά τον προσδιορισμό των υπευθύνων.

Τα αδικήματα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο στοιχειοθετούνται ακόμη και αν η πρόσβαση ανηλίκου στα μηνύματα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προκύπτει από απλή δήλωση του ανηλίκου ότι είναι τουλάχιστον 18 ετών.»

Ο νομοθέτης θέσπισε, με τον νόμο αριθ. 2020-936 της 30ής Ιουλίου 2020, για την προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, **ειδική διαδικασία στην οποία συμμετέχει η Arccom, με σκοπό τη διασφάλιση της πλήρους αποτελεσματικότητας των διατάξεων αυτών** σχετικά με τις επιγραμμικές υπηρεσίες επικοινωνίας προς το κοινό που καθιστούν διαθέσιμο στο κοινό πορνογραφικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο.

Ως εκ τούτου, ο νόμος αυτός ανέθεσε στον πρόεδρο της Arccom το προνόμιο να απευθύνει προειδοποίηση στον εκδότη ιστότοπου για να συμμορφωθεί με τον Ποινικό Κώδικα και, σε περίπτωση που η προειδοποίηση δεν έχει έμπρακτο αποτέλεσμα, να ζητήσει από τον τακτικό δικαστή να διατάξει τους παρόχους πρόσβασης στο διαδίκτυο (ΠΠΔ) να αποκλείσουν την πρόσβαση στον συγκεκριμένο ιστότοπο.

3. Βάσει των διατάξεων αυτών, η Αρχή εξέδωσε 13 προειδοποιήσεις. Παρέπεμψε επίσης το ζήτημα, στις 8 Μαρτίου 2022, **στον πρόεδρο του Δικαστηρίου του Παρισιού** ώστε αυτός **να διατάξει τους ΠΠΔ να αποκλείσουν πέντε από αυτές τις υπηρεσίες που έλαβαν προειδοποίηση**. Η διαδικασία αυτή βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας δημόσιας διαβούλευσης.

Η εξέλιξη του ρόλου της Arccom στο πλαίσιο του νομοσχεδίου για τη διασφάλιση και ρύθμιση του ψηφιακού χώρου

Το νομοσχέδιο για τη διασφάλιση και τη ρύθμιση του ψηφιακού χώρου (SREN), το οποίο συζητείται στο Κοινοβούλιο, προβλέπει την επικαιροποίηση του συστήματος που θεσπίστηκε με τον νόμο της 30ής Ιουλίου 2020.

Το άρθρο 10 του νόμου 2004-575 της 21ης Ιουνίου 2004 σχετικά με την εμπιστοσύνη στην ψηφιακή οικονομία (LCEN), όπως καταρτίστηκε κατά την ημερομηνία

δημοσίευσης της παρούσας δημόσιας διαβούλευσης, ορίζει ότι η **Arcom** «καθορίζει και δημοσιεύει [...], κατόπιν διαβούλευσης με τη γαλλική αρχή προστασίας δεδομένων, **πλαίσιο για τον προσδιορισμό των ελάχιστων τεχνικών απαιτήσεων που εφαρμόζονται στα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας**. Οι απαιτήσεις αυτές αφορούν την αξιοπιστία του ελέγχου της ηλικίας των χρηστών και τον σεβασμό της ιδιωτικής τους ζωής. ' Το πεδίο εφαρμογής του συστήματος αφορά «πορνογραφικό περιεχόμενο που τίθεται στη διάθεση του κοινού από πάροχο διαδικτυακών υπηρεσιών επικοινωνίας προς το κοινό, υπό τη συντακτική του ευθύνη, ή παρέχεται από υπηρεσία πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο κατά την έννοια του άρθρου 2 του νόμου 86-1067, της 30ής Σεπτεμβρίου 1986, σχετικά με την ελευθερία της επικοινωνίας» (στο εξής: «στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου» ή «στοχευόμενες υπηρεσίες»). Η Arcom μπορεί, κατά περίπτωση, αφού λάβει τη γνώμη της προέδρου της CNIL, να απευθύνει προειδοποίηση σε μία από αυτές τις υπηρεσίες για τη συμμόρφωσή της με το πλαίσιο αυτό και, σε περίπτωση που η παράβαση εξακολουθεί να υφίσταται, αφού λάβει τη γνώμη της CNIL, να της επιβάλει χρηματικό πρόστιμο σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 42-7 του νόμου αριθ. 86-1067 της 30ής Σεπτεμβρίου 1986. Η παρούσα δημόσια διαβούλευση αφορά το σχέδιο πλαισίου που προβλέπεται στις εν λόγω διατάξεις.

Οι νέες εξουσίες που ανατίθενται στην Arcom με το νομοσχέδιο θα συμπληρώνουν τις εξουσίες που διαφορετικά ανατίθενται στον δικαστή, ο οποίος μπορεί να κληθεί απευθείας να προβεί στον αποκλεισμό ιστότοπου που δεν συμμορφώνεται με τις διατάξεις του άρθρου 227-24 του Ποινικού Κώδικα.

Οι εργασίες που ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη σχετικά με την επαλήθευση της ηλικίας

Το παρόν έγγραφο αποτελεί μέρος των **εργασιών που έχουν αναληφθεί** τα τελευταία χρόνια από τη CNIL σχετικά με τις λύσεις επαλήθευσης της ηλικίας για τον συνδυασμό της προστασίας των ανηλίκων και του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής.

Η CNIL εξέδωσε για πρώτη φορά γνωμοδότηση τον Ιούνιο του 2021 σχετικά με το σχέδιο διατάγματος για την εφαρμογή του νόμου του 2020 σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής για την προστασία των ανηλίκων από την πρόσβαση σε επιγραμμικές υπηρεσίες επικοινωνίας προς το κοινό που μεταδίδουν πορνογραφικό περιεχόμενο⁵. Για να αποφευχθεί η εξαγωγή συμπεράσματος σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό των ανθρώπων —πραγματικό ή υποθετικό— από το περιεχόμενο που προβάλλεται και συνδέεται άμεσα με την ταυτότητά τους, η CNIL συνέστησε στη εν λόγω γνωμοδότηση τη διαμεσολάβηση έμπιστων τρίτων μερών και διατύπωσε διάφορες συστάσεις,⁶ που περιελάμβαναν μια ενότητα σχετικά με την επαλήθευση της ηλικίας. Οι δημοσιεύσεις αυτές υποστηρίχθηκαν από ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2022 με τίτλο «*Vérification de l'âge en ligne: trouver l'équilibre entre protection des mineurs et respect de la vie privée*» (Επαλήθευση της ηλικίας στο διαδίκτυο: επίτευξη ισορροπίας μεταξύ της προστασίας των ανηλίκων και του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής)⁷ και την έναρξη επίδειξης ενός μηχανισμού επαλήθευσης ηλικίας που

⁵ CNIL, Διαβούλευση αριθ. 2021-069 της 3ης Ιουνίου 2021 σχετικά με γνωμοδότηση για σχέδιο διατάγματος σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής μέτρων για την προστασία των ανηλίκων από την πρόσβαση σε ιστότοπους που μεταδίδουν πορνογραφικό περιεχόμενο (βλ.: <https://www.legifrance.gouv.fr/cnil/id/CNILTEXT00004183781>).

⁶ Βλέπε: <https://www.cnil.fr/fr/la-cnil-publie-8-recommandations-pour-renforcer-la-protection-des-mineurs-en-ligne>

σέβεται την ιδιωτικότητα των χρηστών⁸, σε συνεργασία με το PEReN και έναν καθηγητή από την École Polytechnique.

Η CNIL είχε ήδη την ευκαιρία να υπενθυμίσει ότι «Σε αντίθεση με ορισμένους ισχυρισμούς, ο ΓΚΠΔ⁹ δεν είναι ασύμβατος με τον έλεγχο της ηλικίας για την πρόσβαση σε πορνογραφικούς ιστότοπους, ο οποίος προβλέπεται από τον νόμο.»¹⁰

Όπως και η CNIL, η Arcom εξέδωσε επίσης γνωμοδότηση σχετικά με το σχέδιο διατάγματος για την εφαρμογή του άρθρου 23 του νόμου της 30ής Ιουλίου 2020¹¹.

Σε αυτό το πλαίσιο, η **Arcom και η CNIL, με την υποστήριξη του PEReN**, ξεκίνησε κοινές τεχνικές ανταλλαγές απόψεων με φορείς επαλήθευσης της ηλικίας στις αρχές του 2023. Οι συζητήσεις αυτές εμπλουτίστηκαν από τα σχόλια που έλαβε η Arcom από ορισμένους από τους ξένους ομολόγους της, οι οποίοι βρίσκονται επίσης αντιμέτωποι με τις προκλήσεις της προστασίας των ανηλίκων και της ιδιωτικής ζωής κατά τον έλεγχο της πρόσβασης σε πορνογραφικό περιεχόμενο.

⁷ Βλέπε: <https://www.cnil.fr/fr/verification-de-lage-en-ligne-trouver-lequilibre-entre-protection-des-mineurs-et-respect-de-la-vie>

⁸ Βλέπε: <https://linc.cnil.fr/demonstrateur-du-mecanisme-de-verification-de-lage-respectueux-de-la-vie-privee>

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.

¹⁰ Βλ. δελτίο Τύπου της CNIL της 21ης Φεβρουαρίου 2023: <https://www.cnil.fr/fr/controle-de-lage-pour-lacces-aux-sites-pornographiques>

¹¹ CSA, Γνωμοδότηση αριθ. 2021-11 της 23ης Ιουνίου 2021 για το σχέδιο διατάγματος σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής μέτρων για την προστασία των ανηλίκων από την πρόσβαση σε ιστότοπους μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου, <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000044174211>

Παρουσίαση του πλαισίου

Παροχή στήριξης στον τομέα για την εφαρμογή λύσεων επαλήθευσης της ηλικίας

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νομοσχεδίου, το σχέδιο πλαισίου προσδιορίζει τις **τεχνικές απαιτήσεις** που αναμένονται τόσο όσον αφορά την **αξιοπιστία** κατά την επαλήθευση της ηλικίας των χρηστών (στην προκειμένη περίπτωση την ενηλικιότητά τους) όσο και τον σεβασμό της **ιδιωτικής τους ζωής**.

Σκοπός του παρόντος πλαισίου δεν είναι η πιστοποίηση τεχνικών λύσεων. **Οι στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου θα παραμείνουν ελεύθερες να επιλέξουν τις δικές τους λύσεις για την προστασία των ανηλίκων, υπό την προϋπόθεση ότι συμμορφώνονται με τις τεχνικές απαιτήσεις του πλαισίου.**

Η απουσία συστήματος επαλήθευσης της ηλικίας, καθώς και τα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας με βαθμό αξιοπιστίας ή προστασίας της ιδιωτικής ζωής κατώτερο των απαιτήσεων που καθορίζονται στο παρόν πλαίσιο, δεν θα γίνουν αποδεκτά.

Επικαιροποιήσεις του πλαισίου και τρέχουσα εξέλιξη της τεχνολογίας

Το πλαίσιο **μπορεί να επανεξεταστεί και να επικαιροποιηθεί** προκειμένου να ληφθεί υπόψη η τρέχουσα εξέλιξη της τεχνολογίας. Το νομοσχέδιο SREN ορίζει εν προκειμένω ότι «το πλαίσιο επικαιροποιείται ανάλογα με τις ανάγκες υπό τους ίδιους όρους».

Είναι πράγματι επιθυμητό ο τομέας να υιοθετήσει λύσεις επαλήθευσης της ηλικίας που αντιστοιχούν στην εξέλιξη της τεχνολογίας και στα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα, και που είναι συμβατές με τις πρακτικές του κλάδου, ιδίως όσον αφορά τα υφιστάμενα τεχνικά πρωτόκολλα.

Δομή του πλαισίου και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής

Το πρώτο μέρος του σχεδίου πλαισίου αφορά την αξιοπιστία των συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας. Εκτός από την ανάγκη διασφάλισης της προστασίας των ανηλίκων εξ ορισμού, δηλαδή ακόμη και πριν από την πρόσβαση στην υπηρεσία, είναι απαραίτητο να διευκρινιστούν οι **προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότητα των επιγραμμικών συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας, και παράλληλα για την αποτροπή της παράκαμψής τους.**

Όλα τα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας πρέπει να συμμορφώνονται με όλες τις απαιτήσεις που ορίζονται στο παρόν πρώτο μέρος.

Το δεύτερο μέρος αφορά συγκεκριμένα με την προστασία της ιδιωτικής ζωής μέσω συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας που εφαρμόζονται για τον έλεγχο της πρόσβασης σε πορνογραφικό περιεχόμενο. Οι ιστότοποι μπορούν να προσφέρουν **συστήματα επαλήθευσης ηλικίας με διαφορετικά επίπεδα προστασίας της ιδιωτικής ζωής, με την επιφύλαξη της ενημέρωσης των χρηστών σχετικά με το επίπεδο που συνδέεται με κάθε σύστημα.**

Στο πλαίσιο αυτό, το σχέδιο πλαισίου θεσπίζει **ελάχιστα κριτήρια για όλα τα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας**, καθώς και ενισχυμένους ειδικούς στόχους για τα πλέον φιλικά προς την προστασία της ιδιωτικής ζωής συστήματα, γνωστά ως «διπλή ανωνυμία». **Στους χρήστες θα πρέπει να προσφέρεται τουλάχιστον ένα σύστημα επαλήθευσης ηλικίας που να συμμορφώνεται με τα πρότυπα προστασίας της ιδιωτικής ζωής «διπλής ανωνυμίας».**

Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει επίσης **βέλτιστες πρακτικές** στον τομέα της προστασίας των δεδομένων, οι οποίες θεωρούνται επιθυμητές.

Επιπλέον, οι στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου θα μπορούν να εφαρμόσουν, σε προσωρινή βάση, λύσεις για τη δημιουργία απόδειξης της ηλικίας με βάση την **παροχή στοιχείων τραπεζικής κάρτας, κατά παρέκκλιση από τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο πρώτο και το δεύτερο μέρος, αλλά με την επιφύλαξη της αυστηρής τήρησης ορισμένων σωρευτικών προϋποθέσεων που καθορίζονται στο τρίτο μέρος του παρόντος εγγράφου.**

Τέλος, το τέταρτο και τελευταίο μέρος καθορίζει τις βασικές αρχές που καθιστούν δυνατή την καθοδήγηση των στοχευόμενων υπηρεσιών μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου όπου απαιτείται η εκτέλεση ελέγχου των συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας τους. Ειδικότερα, διευκρινίζονται ο **σκοπός** των εν λόγω ελέγχων, οι **προϋποθέσεις** υπό τις οποίες διενεργούνται και οι **απαιτήσεις** που ισχύουν για τους τρίτους ελεγκτές.

Πρώτο μέρος: αξιοπιστία των συστημάτων επαλήθευσης ηλικίας

Σκοπός του παρόντος πλαισίου είναι να διασφαλίσει την προστασία των ανηλίκων εξ ορισμού, από τη στιγμή που εμφανίζεται η πρώτη σελίδα μιας επιγραμμικής υπηρεσίας επικοινωνίας που επιτρέπει τη μετάδοση πορνογραφικού περιεχομένου.

Προστασία ανηλίκων εξ ορισμού

Η προστασία των ανηλίκων συνεπάγεται την **πρόληψη της έκθεσής τους** σε πορνογραφικό περιεχόμενο από τη στιγμή της πρόσβασης σε επιγραμμικές υπηρεσίες επικοινωνίας προς το κοινό που καθιστούν διαθέσιμο το εν λόγω περιεχόμενο.

Στο πλαίσιο αυτό, το νομοσχέδιο SREN ορίζει ότι οι στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου υποχρεούνται να εμφανίζουν οθόνη που δεν περιέχει πορνογραφικό περιεχόμενο **«μέχρι να επαληθευτεί η ηλικία του χρήστη»**.

• Κριτήριο αριθ. 1: αυστηρότητα του ελέγχου της ηλικίας

Οι στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου πρέπει να διασφαλίζουν **ότι κανένας χρήστης δεν αποκτά πρόσβαση σε πορνογραφικό περιεχόμενο προτού αποδείξει την ενηλικιότητά του**.

Παραδείγματα και εφαρμογή

Αυτή η προστασία των ανηλίκων εξ ορισμού μπορεί να εξασφαλιστεί, για παράδειγμα, με **πλήρη θόλωση της αρχικής σελίδας της υπηρεσίας**.

Οι πάροχοι μπορούν να αναφέρουν την πορνογραφική φύση της υπηρεσίας τους. Για τον σκοπό αυτόν, μπορούν να βασιστούν σε έναν **μηχανισμό υπεύθυνης δήλωσης [όπως το σήμα RTA¹²]** που μπορεί να τοποθετηθεί σε κάθε σελίδα των ιστότοπων τους, ο οποίος επιτρέπει στα συστήματα γονικού ελέγχου να διαπιστώνουν την ελάχιστη ηλικία που απαιτείται για την πρόσβαση στο περιεχόμενο του ιστότοπου, μέσω κεφαλίδων απάντησης (ή «header»¹³).

Κριτήρια αξιοπιστίας

Για την τήρηση του παρόντος πλαισίου, τα συστήματα επαλήθευσης ηλικίας (της ενηλικιότητας, στην προκειμένη περίπτωση) **πρέπει να πληρούν τουλάχιστον τις ακόλουθες τεχνικές απαιτήσεις**. Οι απαιτήσεις αυτές είναι πιθανό να εξελιχθούν με

¹² «Restricted to adults» (Αυστηρώς ακατάλληλο).

¹³ Οι κεφαλίδες είναι πληροφορίες που επιστρέφονται από τον διακομιστή του ιστότοπου στο πρόγραμμα περιήγησης του χρήστη κατά τον χρόνο του αιτήματος.

τη βελτίωση των τεχνικών και τη διάθεση στην αγορά νέων συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας.

- **Κριτήριο αριθ. 2: αποτελεσματικότητα της λύσης**

Η τεχνική λύση για την επαλήθευση της ηλικίας που εφαρμόζεται από τις στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου **πρέπει να καθιστά δυνατή τη διάκριση με βεβαιότητα μεταξύ των ανήλικων χρηστών και των ενηλίκων.**

Παραδείγματα και εφαρμογή

Όταν η τεχνική λύση που τίθεται σε εφαρμογή από τις στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου βασίζεται σε εκτίμηση της ηλικίας του χρήστη, πρέπει να είναι διαμορφωμένη κατά τρόπο ώστε να αποκλείεται ο κίνδυνος να θεωρηθεί ενήλικος ένας ανήλικος χρήστης («ψευδώς θετικά»).

- **Κριτήριο αριθ. 3: περιορισμός των δυνατοτήτων παράκαμψης**

Οι στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια, σύμφωνα με τα υψηλά πρότυπα επαγγελματικής ευσυνειδησίας του κλάδου, **για τον περιορισμό των δυνατοτήτων παράκαμψης των τεχνικών λύσεων που θέτουν σε εφαρμογή.**

Τα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας δεν θα πρέπει να επιτρέπουν την κοινή χρήση της απόδειξης της ηλικίας με άλλα άτομα.

Τέλος, το σύστημα πρέπει να είναι ισχυρό απέναντι στους κινδύνους επιθέσεων, όπως η *βαθυπαραποίηση (deepfake)*, η *παραποίηση δεδομένων (spoofing)* κ.λπ.

Παραδείγματα και εφαρμογή

Όσον αφορά τις λύσεις που βασίζονται σε εκτίμηση της ηλικίας μέσω της ανάλυσης των χαρακτηριστικών του προσώπου, οι στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι λύσεις περιλαμβάνουν **μηχανισμό αναγνώρισης ζωντανών προσώπων**, η αποτελεσματικότητα του οποίου συνάδει με την τρέχουσα εξέλιξη της τεχνολογίας. Η ανίχνευση πραγματοποιείται μέσω εικόνας επαρκούς ποιότητας και αποκλείει κάθε διαδικασία αλλαγής που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από ανήλικους προκειμένου να εμφανίζονται με τεχνητό τρόπο ως ενήλικες, ιδίως με τη χρήση φωτογραφιών, βιντεοσκοπήσεων ή μασκών.

Όσον αφορά τις τεχνικές λύσεις για τη δημιουργία απόδειξης της ηλικίας με βάση την παρουσίαση υλικού εγγράφου ταυτότητας, οι στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου πρέπει να επαληθεύουν: i) ότι το έγγραφο είναι

πραγματικό και ότι δεν είναι απλό αντίγραφο· ii) ότι ο χρήστης είναι ο κάτοχος του συμπληρωμένου εγγράφου ταυτότητας. Η επαλήθευση αυτή μπορεί να πραγματοποιείται ιδίως με αναγνώριση χαρακτηριστικών προσώπου που περιλαμβάνει μηχανισμό ανίχνευσης ζωής, υπό τους όρους που καθορίζονται ανωτέρω.

- **Κριτήριο αριθ. 4: επαλήθευση ηλικίας σε κάθε χρήση της υπηρεσίας**

Η επαλήθευση της ηλικίας πρέπει να διενεργείται κάθε φορά που χρησιμοποιείται μια υπηρεσία. Η διακοπή της χρήσης πρέπει να συνεπάγεται την εκκίνηση νέας διαδικασίας επαλήθευσης της ηλικίας, εάν ο χρήστης επιθυμεί να αποκτήσει εκ νέου πρόσβαση σε πορνογραφικό περιεχόμενο.

Η συμμόρφωση με το κριτήριο αυτό δεν θίγει τη δυνατότητα του χρήστη να χρησιμοποιεί απόδειξη της ηλικίας που μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί ή να αναπαραχθεί από μόνη της, υπό την προϋπόθεση της παρουσίας δεύτερου συντελεστή επαλήθευσης της ταυτότητας. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω της σύνδεσης της χρήσης της επαναχρησιμοποιήσιμης απόδειξης με το τερματικό του υποκειμένου των δεδομένων, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των ψηφιακών πορτοφολιών. Επιπλέον, το σύστημα επαλήθευσης δεν πρέπει να επιτρέπει την κοινοποίηση αυτής της απόδειξης σε άλλο πρόσωπο ή υπηρεσία.

Παραδείγματα και εφαρμογή

Σε περίπτωση κοινού τερματικού επικοινωνίας μεταξύ ενήλικα και ανηλίκου, είναι σημαντικό να αποτραπεί το ενδεχόμενο η περίοδος ισχύος της επαλήθευσης ηλικίας να επιτρέπει την πρόσβαση σε πορνογραφικό περιεχόμενο χωρίς περαιτέρω επαλήθευση. Ως εκ τούτου, η ισχύς μιας διαδικασίας επαλήθευσης της ηλικίας πρέπει να διακόπτεται όταν ο χρήστης αποχωρεί από την υπηρεσία, δηλαδή όταν τελειώνει η περίοδος λειτουργίας, όταν ο χρήστης κλείνει το πρόγραμμα περιήγησης ή όταν το λειτουργικό σύστημα βρίσκεται σε κατάσταση αναμονής και, σε κάθε περίπτωση, μετά από μια περίοδο αδράνειας [μίας ώρας].

- **Κριτήριο αριθ. 5: πλαίσιο για τη χρήση λογαριασμού χρήστη**

Η εφαρμογή λύσης επαλήθευσης της ηλικίας δεν πρέπει να απαιτεί τη δημιουργία λογαριασμού χρήστη στη στοχευόμενη υπηρεσία που παρέχει πορνογραφικό περιεχόμενο.

Επιπλέον, η απόδειξη της ηλικίας δεν μπορεί να αποθηκευτεί σε λογαριασμό χρήστη σε μια τέτοια υπηρεσία.

Σε κάθε περίπτωση, η υποχρέωση επαλήθευσης της ηλικίας ισχύει για κάθε πρόσβαση, με ή χωρίς λογαριασμό χρήστη.

- **Κριτήριο αριθ. 6: απαγόρευση των διακρίσεων**

Οι λύσεις που εφαρμόζονται από τις στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου δεν πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα τη διακριτική μεταχείριση ορισμένων πληθυσμιακών ομάδων, ιδίως για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως, η αποτελεσματικότητα της τεχνικής λύσης επαλήθευσης της ηλικίας πρέπει να είναι η ίδια ανεξάρτητα από τα φυσικά χαρακτηριστικά του χρήστη. Στην περίπτωση συστημάτων παραγωγής απόδειξης της ηλικίας που βασίζονται σε μηχανική μάθηση ή στατιστικά μοντέλα, οι πάροχοι υπηρεσιών μπορούν, για παράδειγμα, να δοκιμάσουν τη λύση τους σε διάφορες βάσεις δεδομένων για να εξασφαλίσουν τη συμμόρφωση με την απαίτηση αυτή.

Είναι σημαντικό τα συστήματα ελέγχου της ηλικίας να **περιορίζουν τις προκαταλήψεις που οδηγούν σε διακρίσεις, οι οποίες οδηγούν επίσης σε σφάλματα που μπορεί να θέσουν υπό αμφισβήτηση τόσο την αξιοπιστία όσο και την αποδοχή τους.**

Οι στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου καλούνται να συμπεριλάβουν τυχόν προκαταλήψεις που οδηγούν σε διακρίσεις, κατανεμημένες βάσει των σχετικών λόγων διακρίσεων, στην αξιολόγηση της απόδοσης του συστήματος επαλήθευσης ηλικίας, αλλά και σε τυχόν ελέγχους που διενεργούν (βλ. κατωτέρω).

Δεύτερο μέρος: προστασία της ιδιωτικής ζωής

Σκοπός του παρόντος σχεδίου πλαισίου είναι επίσης να διασφαλίσει την **προστασία της ιδιωτικής ζωής των χρηστών** των συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας. Τα συστήματα αυτά ενδέχεται να ενέχουν υψηλούς κινδύνους για την ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δεδομένου ότι η επαλήθευση ηλικίας είναι παρόμοια με την επαλήθευση ταυτότητας και, ως εκ τούτου, ενδέχεται να συνεπάγεται τη συλλογή ευαίσθητων δεδομένων ή εγγράφων ταυτότητας.

Ως εκ τούτου, οι εμπλεκόμενοι στα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία της ιδιωτικής ζωής των χρηστών τους και στην ασφάλεια των σχετικών συστημάτων πληροφοριών, αρχές για τη διασφάλιση της τήρησης των οποίων είναι αρμόδια η CNIL, με την εφαρμογή, ειδικότερα, του γενικού κανονισμού για την προστασία των δεδομένων (ΓΚΠΔ).

Αρχές προστασίας της ιδιωτικής ζωής

Στην πράξη, τα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας στο σύνολό τους πρέπει να συμμορφώνονται με την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής, συμπεριλαμβανομένων των **αρχών της ελαχιστοποίησης και της προστασίας δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού** (άρθρα 5 και 25 του ΓΚΠΔ).

Οι πάροχοι τέτοιων συστημάτων πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις ακόλουθες αρχές:

- ακρίβεια, αναλογικότητα και ελαχιστοποίηση των συλλεγόμενων δεδομένων·
- συνοπτικές, διαφανείς, κατανοητές και εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες για τους χρήστες·
- κατάλληλες περίοδοι διατήρησης δεδομένων·
- δυνατότητα των φυσικών προσώπων να ασκούν τα δικαιώματά τους, δηλαδή το δικαίωμα πρόσβασης, το δικαίωμα εναντίωσης, το δικαίωμα διόρθωσης, το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, το δικαίωμα διαγραφής, το δικαίωμα φορητότητας·
- ασφάλεια εξελιγμένης τεχνολογίας για πληροφοριακά συστήματα που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Εφαρμογή φιλικού προς την προστασία της ιδιωτικής ζωής συστήματος επαλήθευσης της ηλικίας εξ ορισμού και ήδη από τον σχεδιασμό

Το 2022, η CNIL δημοσίευσε οδηγό επίδειξης ενός φιλικού προς την προστασία της ιδιωτικής ζωής μηχανισμού επαλήθευσης της ηλικίας για τη διαβίβαση ιδιοχαρακτηριστικού ταυτότητας (στην προκειμένη περίπτωση, απόδειξη της

ηλικίας)^{14, 15} Ειδικότερα, ο προτεινόμενος μηχανισμός θα διασφαλίσει τη στεγανότητα μεταξύ των στοχευόμενων υπηρεσιών μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου, οι οποίες υποχρεούνται να ελέγχουν την ηλικία των χρηστών τους, και τρίτων που εκδίδουν ιδιοχαρακτηριστικά ηλικίας.

Ο μηχανισμός αυτός, γνωστός έκτοτε ως «διπλή ανωνυμία» ή «διπλή εμπιστευτικότητα», αναπτύχθηκε και δοκιμάστηκε από διάφορους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, οι οποίοι επιβεβαίωσαν την τεχνική του σκοπιμότητα και την ικανότητά του να ανταποκρίνεται στην ανάγκη προστασίας της ιδιωτικής ζωής που είναι εγγενής στους διαδικτυακούς μηχανισμούς επαλήθευσης της ηλικίας. Ανταποκρίνεται επίσης στους στόχους που έχουν τεθεί γενικά για τα συστήματα ψηφιακής ταυτότητας, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης ιδιοχαρακτηριστικών. Ωστόσο, ο μηχανισμός αυτός, μολονότι αναφέρεται στο παρόν έγγραφο ως «διπλή ανωνυμία», δεν είναι «ανώνυμος» κατά την έννοια του ΓΚΠΔ, εγγυάται, ωστόσο, υψηλό επίπεδο εμπιστευτικότητας.

Οι επιγραμμικές υπηρεσίες επικοινωνίας προς το κοινό που καθιστούν διαθέσιμο πορνογραφικό περιεχόμενο θα πρέπει να προσφέρουν στους χρήστες τους τουλάχιστον ένα σύστημα επαλήθευσης ηλικίας που συμμορφώνεται με τα πρότυπα «διπλής ανωνυμίας» για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, διασφαλίζοντας ότι το σύστημα αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τη μεγάλη πλειονότητα των χρηστών του.

Η απαίτηση αυτή θα αρχίσει να ισχύει στο τέλος της μεταβατικής περιόδου που προβλέπεται στο τρίτο μέρος του παρόντος πλαισίου, η οποία καθορίζεται στις [...], με την επιφύλαξη των ελάχιστων απαιτήσεων που καθορίζονται κατωτέρω. Ως εκ τούτου, έως την ημερομηνία εκείνη, τα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας θα πρέπει να συμμορφώνονται με το ελάχιστο σύνολο απαιτήσεων που ορίζεται κατωτέρω, προκειμένου να διασφαλίζεται αποδεκτό επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των χρηστών τους.

Στις ενότητες που ακολουθούν προσδιορίζονται:

- τα κριτήρια που εφαρμόζονται σε όλα τα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας που καλύπτονται από το παρόν πλαίσιο·
- οι ειδικοί στόχοι για τα πλέον φιλικά προς την προστασία της ιδιωτικής ζωής συστήματα, γνωστά ως «διπλή ανωνυμία»·
- οι υποχρεώσεις διαφάνειας που αποσκοπούν στην ενημέρωση των χρηστών σχετικά με το επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής που συνδέεται με τα συστήματα που προσφέρονται στις υπηρεσίες·
- καθώς και οι ορθές πρακτικές που έχουν οριστεί ως επιθυμητές αλλά όχι απαραίτητες έως σήμερα.

Ελάχιστες απαιτήσεις για όλα τα συστήματα επαλήθευσης ηλικίας

Τα ακόλουθα κριτήρια αποτελούν ένα **ελάχιστο σύνολο απαιτήσεων που ισχύουν για όλα τα συστήματα επαλήθευσης ηλικίας που καλύπτονται από το παρόν σχέδιο πλαισίου.**

¹⁴ <https://linc.cnil.fr/demonstrateur-du-mecanisme-de-verification-de-lage-respectueux-de-la-vie-privée>

¹⁵ <https://www.cnil.fr/fr/verification-de-lage-en-ligne-trouver-lequilibre-entre-protection-des-mineurs-et-respect-de-la-vie>

- **Κριτήριο αριθ. 7: ανεξαρτησία του παρόχου του συστήματος επαλήθευσης ηλικίας σε σχέση με τις στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου**

Ο πάροχος συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας είναι νομικά και τεχνικά ανεξάρτητος από οποιαδήποτε επιγραμμική υπηρεσία επικοινωνίας προς το κοινό που καλύπτεται από το παρόν σχέδιο πλαισίου και διασφαλίζει ότι οι στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου δεν έχουν σε καμία περίπτωση πρόσβαση στα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της ηλικίας του χρήστη.

- **Κριτήριο αριθ. 8: εμπιστευτικότητα έναντι στοχευόμενων υπηρεσιών μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου**

Τα **δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα** που δίνουν τη δυνατότητα στον χρήστη να επαληθεύει την ηλικία του σε υπηρεσία επικοινωνίας που καλύπτεται από το παρόν σχέδιο πλαισίου **δεν πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία από την υπηρεσία επικοινωνίας.**

Ειδικότερα, η εφαρμογή λύσεων επαλήθευσης της ηλικίας **δεν επιτρέπει στις υπηρεσίες επικοινωνίας που καλύπτονται από το παρόν σχέδιο πλαισίου να συλλέγουν την ταυτότητα, την ηλικία, την ημερομηνία γέννησης ή άλλα προσωπικά στοιχεία των εν λόγω χρηστών.**

- **Κριτήριο αριθ. 9: εμπιστευτικότητα έναντι των παρόχων παραγωγής απόδειξης ηλικίας**

Όταν το σύστημα επαλήθευσης της ηλικίας δεν επιτρέπει στον χρήστη να αποκτήσει επαναχρησιμοποιήσιμη ψηφιακή ταυτότητα ή απόδειξη ηλικίας, **τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που παρέχονται από τον χρήστη για την απόκτηση αυτού του ιδιοχαρακτηριστικού δεν πρέπει να διατηρούνται από τον πάροχο παραγωγής απόδειξης ηλικίας.**

Επιπλέον, αυτό το είδος συστήματος δεν θα πρέπει να απαιτεί τη συλλογή επίσημων εγγράφων ταυτότητας.

- **Κριτήριο αριθ. 10: εμπιστευτικότητα έναντι οποιωνδήποτε άλλων τρίτων που συμμετέχουν στη διαδικασία επαλήθευσης της ηλικίας**

Όταν στη διαδικασία επαλήθευσης της ηλικίας συμμετέχουν τρίτοι εκτός από παρόχους παραγωγής απόδειξης της ηλικίας, π.χ. για τη διαχείριση των αποδείξεων ή την τιμολόγηση της υπηρεσίας, **οι εν λόγω τρίτοι δεν πρέπει να αποθηκεύουν**

δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των χρηστών του συστήματος, πλην της αποθήκευσης αποδείξεων κατόπιν αιτήματος του χρήστη.

• **Κριτήριο αριθ. 11: εγγυήσεις για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των ατόμων από συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας**

Κατά τον καθορισμό του αν ένας χρήστης μπορεί να έχει πρόσβαση σε επιγραμμική υπηρεσία επικοινωνίας προς το κοινό βάσει απόδειξης που της υποβάλλεται, η στοχευόμενη υπηρεσία μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου λαμβάνει αυτοματοποιημένη απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 22 του ΓΚΠΔ. Αρνούμενη την πρόσβαση σε υπηρεσία, η απόφαση αυτή μπορεί να παραγάγει έννομα αποτελέσματα για τους ενδιαφερομένους ή, τουλάχιστον, να παραγάγει σημαντικά αποτελέσματα σε βάρος των προσώπων με παρόμοιο τρόπο.

Η CNIL θεωρεί ότι μια τέτοια απόφαση μπορεί να βασίζεται στην εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 2 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ, στον βαθμό που η στοχευόμενη υπηρεσία μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου υπόκειται σε υποχρέωση επαλήθευσης της ηλικίας δυνάμει του άρθρου 227-24 του Ποινικού Κώδικα και, εντέλει, στις διατάξεις του PJJ SREN. Το άρθρο 22 παράγραφος 2 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ απαιτεί να προβλέπονται κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων, των ελευθεριών και των έννομων συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων στις διατάξεις που επιτρέπουν την αυτοματοποιημένη αυτή απόφαση.

Προκειμένου να διατηρηθούν οι απαιτήσεις προστασίας της ιδιωτικής ζωής που αποσκοπούν στον περιορισμό της ικανότητας των υπηρεσιών να ταυτοποιούν τα άτομα, τα μέτρα αυτά πρέπει να λαμβάνονται όχι από τη στοχευόμενη υπηρεσία μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου, αλλά από τον πάροχο της τεχνικής λύσης επαλήθευσης της ηλικίας, είτε πρόκειται για τον πάροχο ιδιοχαρακτηριστικών είτε για τον εκδότη της απόδειξης. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να επιτρέπουν στους χρήστες, σε περίπτωση σφάλματος, να αμφισβητούν το αποτέλεσμα της ανάλυσης του ιδιοχαρακτηριστικού τους, προκειμένου να λάβουν απόδειξη ηλικίας. Για την άσκηση των εν λόγω διορθωτικών μέτρων, οι εν λόγω πάροχοι λύσεων επαλήθευσης της ηλικίας θα πρέπει να παρέχουν στους χρήστες τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν διαφορετικούς παρόχους ιδιοχαρακτηριστικών ή, ανάλογα με τις λύσεις, διαφορετικούς εκδότες αποδείξεων.

Ωστόσο, η στοχευόμενη υπηρεσία μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου είναι υποχρεωμένη να συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις ενημέρωσης που επιβάλλει ο ΓΚΠΔ και πρέπει να ενημερώνει τους χρήστες για τη δυνατότητα υποβολής καταγγελίας στον πάροχο της λύσης επαλήθευσης της ηλικίας.

Σε κάθε περίπτωση, οι πάροχοι ιδιοχαρακτηριστικών πρέπει επίσης να επιτρέπουν στα φυσικά πρόσωπα να διορθώνουν τα δεδομένα τους σύμφωνα με το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ.

Ειδικές απαιτήσεις για τα συστήματα προστασίας της ιδιωτικής ζωής που τηρούν την αρχή της «διπλής ανωνυμίας»

Οι ακόλουθοι στόχοι συμπληρώνουν τους στόχους της ελάχιστης βάσης για τον καθορισμό ενός φιλικού προς την προστασία της ιδιωτικής ζωής προτύπου για την ηλεκτρονική επαλήθευση της ηλικίας.

- **Κριτήριο αριθ. 12: ενισχυμένη εμπιστευτικότητα έναντι στοχευόμενων υπηρεσιών μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου**

Οι απαιτήσεις του κριτηρίου αριθ. 8 συμπληρώνονται από τις ακόλουθες απαιτήσεις.

Ένα σύστημα επαλήθευσης της ηλικίας που χρησιμοποιεί «διπλή ανωνυμία» δεν θα πρέπει να επιτρέπει στις υπηρεσίες επικοινωνίας που καλύπτονται από το παρόν σχέδιο πλαισίου να αναγνωρίζουν χρήστη που έχει ήδη χρησιμοποιήσει το σύστημα με βάση τα δεδομένα που προκύπτουν από τη διαδικασία επαλήθευσης της ηλικίας.

Η χρήση συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας με τη χρήση «διπλής ανωνυμίας» δεν θα πρέπει να επιτρέπει στις εν λόγω υπηρεσίες να γνωρίζουν ή να συνάγουν την πηγή ή τη μέθοδο απόκτησης απόδειξης της ηλικίας που χρησιμοποιείται στη διαδικασία επαλήθευσης της ηλικίας του χρήστη.

Ένα σύστημα επαλήθευσης της ηλικίας που τηρεί τη «διπλή ανωνυμία» δεν πρέπει να επιτρέπει στις υπηρεσίες αυτές να αναγνωρίζουν ότι δύο αποδείξεις ενηλικιότητας προέρχονται από την ίδια πηγή απόδειξης της ηλικίας.

- **Κριτήριο αριθ. 13: ενισχυμένη εμπιστευτικότητα όσον αφορά τους εκδότες ιδιοχαρακτηριστικών ηλικίας**

Οι απαιτήσεις του κριτηρίου αριθ. 9 συμπληρώνονται έτσι ώστε ένα σύστημα επαλήθευσης της ηλικίας που χρησιμοποιεί «διπλή ανωνυμία» να μην επιτρέπει στους παρόχους που παράγουν αποδείξεις ηλικίας να γνωρίζουν για ποια υπηρεσία διενεργείται η επαλήθευση της ηλικίας.

- **Κριτήριο αριθ. 14: ενισχυμένη εμπιστευτικότητα έναντι οποιωνδήποτε άλλων τρίτων που συμμετέχουν στη διαδικασία επαλήθευσης της ηλικίας**

Οι απαιτήσεις του κριτηρίου αριθ. 10 συμπληρώνονται από τις ακόλουθες απαιτήσεις:

Σύστημα επαλήθευσης ηλικίας που κάνει χρήση της «διπλής ανωνυμίας» **δεν θα πρέπει να επιτρέπει σε κανέναν άλλον τρίτο που συμμετέχει στη διαδικασία να αναγνωρίσει χρήστη που έχει ήδη χρησιμοποιήσει το σύστημα.** Για

παράδειγμα, τρίτος που παρέχει απόδειξη ηλικίας ή πιστοποιεί την εγκυρότητά της δεν θα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζει αν έχει ήδη επεξεργαστεί απόδειξη από τον ίδιο χρήστη.

- **Κριτήριο αριθ. 15: διαθεσιμότητα και κάλυψη του πληθυσμού**

Οι υπηρεσίες επικοινωνίας που καλύπτονται από το παρόν πλαίσιο πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι χρήστες τους έχουν **τουλάχιστον δύο διαφορετικές μεθόδους απόδειξης της ηλικίας για την απόκτηση απόδειξης της ηλικίας μέσω συστήματος επαλήθευσης της ηλικίας «διπλής ανωνυμίας»**. Στην πράξη, ένας πάροχος υπηρεσιών που προσφέρει λύση διπλής ανωνυμίας πρέπει να συνδυάζει τουλάχιστον δύο μεθόδους απόδειξης της ηλικίας (π.χ. μια λύση που βασίζεται σε έγγραφα ταυτότητας και μία με βάση την εκτίμηση της ηλικίας).

Οι υπηρεσίες επικοινωνίας που καλύπτονται από το παρόν πλαίσιο πρέπει να διασφαλίζουν ότι διατίθεται σύστημα επαλήθευσης ηλικίας «διπλής ανωνυμίας» για τουλάχιστον το **[80 %]** του ενήλικου πληθυσμού που κατοικεί στη Γαλλία.

Παραδείγματα και εφαρμογή

Συγκεκριμένα, οι λύσεις «διπλής ανωνυμίας» πρέπει να προτείνουν **διαφόρους παρόχους παραγωγής απόδειξης ηλικίας** (π.χ. διαφορετικοί πάροχοι πρόσβασης στο διαδίκτυο και/ή τράπεζες) και για άλλες λύσεις, **διάφορες μεθόδους παραγωγής απόδειξης της ηλικίας** (π.χ. ανάλυση των ιδιοχαρακτηριστικών του προσώπου και παροχή εγγράφων ταυτότητας).

Ενημέρωση των χρηστών σχετικά με το επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής που συνδέεται με τα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας

- **Κριτήριο αριθ. 16: ρητή απεικόνιση του επιπέδου προστασίας της ιδιωτικής ζωής των χρηστών**

Κάθε λύση επαλήθευσης της ηλικίας πρέπει να συνδέεται ρητά με το επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής που παρέχει, έτσι ώστε οι λύσεις που συμμορφώνονται με τα πρότυπα «διπλής ανωνυμίας» να εμφανίζονται με σαφή και ευανάγνωστο τρόπο. Σε κάθε περίπτωση, δεν θα πρέπει να συγχέονται με άλλες λύσεις ή να προωθούνται λύσεις που αποσκοπούν στο να παραπλανήσουν τον χρήστη υπέρ λύσεων που προστατεύουν σε μικρότερο βαθμό την ιδιωτική ζωή.

Όταν τρίτος που συμμετέχει στη διαδικασία επαλήθευσης της ηλικίας μπορεί να γνωρίζει την υπηρεσία για την οποία πραγματοποιείται η επαλήθευση της ηλικίας, ο χρήστης πρέπει να ενημερώνεται σαφώς.

Όσον αφορά τα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας που συμμορφώνονται με την αρχή της «διπλής ανωνυμίας», ο χρήστης πρέπει να ενημερώνεται σαφώς ότι η λύση

αυτή διασφαλίζει ότι ο πάροχος της επαλήθευσης ηλικίας δεν μπορεί να γνωρίζει την υπηρεσία για την οποία διενεργείται η εν λόγω επαλήθευση.

Επιθυμητοί στόχοι και βέλτιστες πρακτικές

Οι ακόλουθοι στόχοι δεν απαιτούνται ακόμη από τα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας για τη συμμόρφωση με το παρόν πλαίσιο, αλλά αποτελούν **ένα σύνολο βέλτιστων πρακτικών για την εφαρμογή των οποίων θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες στο πλαίσιο των λύσεων επαλήθευσης της ηλικίας.**

Δυνατότητα των χρηστών να παράγουν οι ίδιοι απόδειξη της ηλικίας τους εμπιστευτικά:

- ο χρήστης μπορεί να παραγάγει απόδειξη της ηλικίας τοπικά, χωρίς να ενημερώσει τον αρχικό εκδότη για τα ιδιοχαρακτηριστικά ηλικίας του, ή άλλο τρίτο μέρος·
- ο χρήστης μπορεί να παραγάγει απόδειξη της ηλικίας του μέσω διαδικτυακής υπηρεσίας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί χωρίς πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Εμπιστευτικότητα των συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας στο σύνολό τους:

- το σύστημα βασίζεται σε απόδειξη μηδενικής γνώσης (zero knowledge proof)·
- το σύστημα βασίζεται σε τεχνικές κρυπτογράφησης με τις πιο σύνθετες ιδιότητες αντίστασης σε επιθέσεις, ακόμη και στο μέλλον.

Τρίτο μέρος: εναλλακτικές λύσεις παραγωγής απόδειξης αποδεκτές σε προσωρινή βάση

Για μια μεταβατική περίοδο **[έξι μηνών]** από τη δημοσίευση του παρόντος πλαισίου, η οποία έχει ως στόχο να διευκολύνει τις οικείες υπηρεσίες στον προσδιορισμό και την εφαρμογή λύσης επαλήθευσης της ηλικίας που πληροί όλα τα κριτήρια που ορίζονται στο πρώτο και το δεύτερο μέρος, οι λύσεις **που κάνουν χρήση τραπεζικών καρτών θεωρείται ότι συμμορφώνονται με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του πλαισίου, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις.**

Μια λύση που κάνει χρήση τραπεζικής κάρτας θα ήταν μια αρχική μέθοδος φιλτραρίσματος ορισμένων από τους ανηλίκους. Αυτή η προσωρινή λύση βασίζεται σε μια υποδομή που έχει ήδη αναπτυχθεί και μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

Με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις κατωτέρω απαιτήσεις, η λύση αυτή θα επέτρεπε αρχικά **την προστασία των νεότερων ανηλίκων**. Το φιλτράρισμα μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε με τη μορφή πληρωμής 0 EUR είτε με απλή επαλήθευση ταυτότητας (χωρίς πληρωμή).

Τα εν λόγω συστήματα επαλήθευσης:

- δεν πρέπει να τίθενται σε εφαρμογή απευθείας από τις στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου, αλλά από **τρίτα μέρη ανεξάρτητα από την υπηρεσία**.
- θα πρέπει να **διασφαλίζουν την ασφάλεια της επαλήθευσης** προκειμένου να αποτρέπονται οι κίνδυνοι του ηλεκτρονικού ψαρέματος (phishing) που συνδέονται με αυτό. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες πληρωμής εισάγονται σε αξιόπιστους ιστότοπους. Από την άποψη αυτή, θα ήταν σκόπιμο για τις στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου και τους παρόχους λύσεων να δρομολογήσουν συντονισμένη εκστρατεία για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους ηλεκτρονικού ψαρέματος, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τη νέα αυτή πρακτική.
- θα πρέπει να επιτρέπουν την επαλήθευση τουλάχιστον **της ύπαρξης και της ισχύος της κάρτας**, γεγονός το οποίο αποκλείει την απλή επαλήθευση της συνέπειας του αριθμού της κάρτας.
- εφαρμόζουν την αυστηρή εξακρίβωση ταυτότητας που προβλέπεται στην ευρωπαϊκή οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών (γνωστή ως «PSD2»), για παράδειγμα στηριζόμενες στο **πρωτόκολλο 3-D Secure** στη δεύτερη ισχύουσα έκδοσή του, προκειμένου να επιβεβαιώνεται ότι ο χρήστης της υπηρεσίας είναι ο κάτοχος της κάρτας μέσω ελέγχου ταυτότητας δύο παραγόντων.

Στο τέλος αυτής της μεταβατικής περιόδου, θα διευκρινιστούν οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα εξακολουθήσει να γίνεται αποδεκτός ο έλεγχος ηλικίας με χρήση τραπεζικής κάρτας.

Η ρυθμιστική αρχή οπτικοακουστικών και ψηφιακών επικοινωνιών

Δημόσια διαβούλευση

Τέταρτο μέρος: έλεγχος και αξιολόγηση λύσεων επαλήθευσης ηλικίας

Το νομοσχέδιο SREN ορίζει ότι «Η Ρυθμιστική Αρχή Οπτικοακουστικών και Ψηφιακών Επικοινωνιών μπορεί να απαιτεί από τους εκδότες και τους παρόχους υπηρεσιών [...] να **διενεργούν έλεγχο των συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας που θέτουν σε εφαρμογή προκειμένου να επιβεβαιώνεται η συμμόρφωση των εν λόγω συστημάτων με τις τεχνικές απαιτήσεις που ορίζονται στο πλαίσιο**. Το πλαίσιο καθορίζει τις διαδικασίες διενέργειας και δημοσιοποίησης του εν λόγω ελέγχου, ο οποίος ανατίθεται σε ανεξάρτητο φορέα με αποδεδειγμένη πείρα.»

Οι ενότητες που ακολουθούν αποσκοπούν στην αποσαφήνιση των βασικών αρχών που μπορούν να καθοδηγήσουν τις στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου από τις οποίες θα απαιτηθεί η διενέργεια τέτοιου ελέγχου.

Αξιολόγηση των συστημάτων που τίθενται σε εφαρμογή υπό πραγματικές συνθήκες

Προκειμένου να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας για τους ανηλίκους, η Arcom θα αξιολογεί τις τεχνικές λύσεις επαλήθευσης της ηλικίας κατά περίπτωση, μόλις εφαρμόζονται από τους εκδότες, δηλ. in concreto. Δεδομένου ότι ορισμένες λύσεις μπορούν να διαμορφωθούν από τις ίδιες τις στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου, είναι αναγκαίο να διενεργηθεί αξιολόγηση υπό πραγματικές συνθήκες λειτουργίας.

Από τις στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου απαιτείται να εξασφαλίσουν ότι οι λύσεις που εφαρμόζονται είναι συστηματικά ικανές να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του πλαισίου προσαρμόζοντας, κατά περίπτωση, τις αρχές και τις παραμέτρους λειτουργίας τους.

Ποσοστά σφάλματος, παράκαμψη και κίνδυνοι επίθεσης

Ο τεχνικός έλεγχος επικεντρώνεται στην αξιολόγηση, γενικά, της συμμόρφωσης της λύσης επαλήθευσης της ηλικίας με **όλα τα κριτήρια που καθορίζονται στο παρόν πλαίσιο**.

Εν προκειμένω, αξιολογεί ειδικότερα:

- την ικανότητα της τεχνικής λύσης να διακρίνει τους ανήλικους χρήστες·
- την απουσία προκαταλήψεων που οδηγούν σε διακρίσεις·
- την αντίσταση σε πιθανές πρακτικές παράκαμψης (*deepfake* για παράδειγμα) και σε κινδύνους επίθεσης¹⁶.

¹⁶ Η εκτίμηση του κινδύνου επίθεσης σε μια λύση επαλήθευσης της ηλικίας συνίσταται στον καθορισμό του κατά πόσον το σύστημα είναι πιθανό να χρησιμοποιηθεί καταχρηστικά για δόλιους σκοπούς.

Ανεξαρτησία του παρόχου υπηρεσιών ελέγχου

Για να μην υπονομεύεται η αξιοπιστία του ελέγχου, ο ελεγκτής θα πρέπει να διαθέτει αποδεδειγμένη εμπειρογνωμοσύνη και πείρα και να είναι **ανεξάρτητος** τόσο από τις εταιρείες που προσφέρουν λύσεις επαλήθευσης της ηλικίας όσο και από τις στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου που χρησιμοποιούν την εν λόγω τεχνική λύση ή λύσεις.

Η Arcom μπορεί, σε μεταγενέστερη έκδοση του παρόντος πλαισίου, να προσδιορίσει τους όρους υπό τους οποίους πρέπει να διενεργούνται και να τίθενται στη διάθεση του κοινού οι έλεγχοι.

Επί του παρόντος, και εν αναμονή περαιτέρω διευκρινίσεων από την Arcom, οι εταιρείες ενθαρρύνονται να διενεργούν τεχνικούς ελέγχους των συστημάτων επαλήθευσης της ηλικίας τους, αρχικά εντός [...] μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος πλαισίου και στη συνέχεια τουλάχιστον **σε ετήσια βάση**.

Οι στοχευόμενες υπηρεσίες μετάδοσης πορνογραφικού περιεχομένου ενθαρρύνονται επίσης να **δημοσιεύουν την έκθεση ελέγχου τους σε εύκολα προσβάσιμη σελίδα της επιγραμμικής διεπαφής τους και σε εύκολα κατανοητή μορφή** για λόγους διαφάνειας, ιδίως όσον αφορά τους χρήστες.